

WILLIAM GREEN OBSOJA ROOSEVELTOV NACRT

V NEWYORŠKI DRŽAVI BO SALON PREPOVEDAN; NA AMERIŠKIH PARNIKIH BODO TOČILI PIVO

Po mnenju predsednika Ameriške Delavske Federacije bi bila rekrutacija nezaposlenih precej slična sovjetskim in fašističnim metodam. — Tudi komunisti so proti. — Newyorški governor Lehman je sestavil načrt za kontrolo nad prodajo dobrega piva.

WASHINGTON, D. C., 24. marca. — Predsednikov načrt, da bi vlada rekrutirala za dobo enega leta dvestopetdeset tisoč nezaposlenih, ki bi opravljali razna dela pri nasipih, prekopih, gozdovih itd., ter bi bili nastanjeni po kempah, bo zadel v kongresu na precejšen odpor. Soglasno s predsednikovim načrtom, bi dobivali ti ljudje hrano, obleko, stanovanje in zdravniško oskrbo. Poleg tega bi dobivali na dan tudi en dolar plače. Poročeni delavci bi morali del tega svojega zasluška pošiljati svojim družinam.

Proti temu predsednikovemu načrtu se je pojavilo že dosti ugovorov, najbolj odločno je pa nastopil proti njemu William Green, predsednik Ameriške Delavske Federacije, ki je rekel, da diši načrt po fašizmu, hitlerizmu in sovjetizmu.

Člani senatnega in zborničnega odseka za delavske zadeve so izjavili, da bo predloga temeljito spreminjena. Člani senatnega odseka se bodo sestali jutri, člani zborničnega odseka pa v ponedeljek. Zasliševanje se bo danes nadaljevalo.

Tekom zaslišanja je izjavil predsednik Ameriške Delavske Federacije, William Green, da pomenja predloga "regimentizacijo" delavstva, ter da bi, če bi bila uveljavljena, imela za posledico splošno znižanje plač po vsej deželi.

— V fašistični Italiji, v Hitlerjevi Nemčiji in v Sovjetski Rusiji silijo delavce k delu, — je vzkliznil Green. — Meni se pa zdi, da je regimentizacija dela v nasprotju z duhom Amerike. Stvari se morajo lotiti na ta način, da bo v soglasju z ameriškimi principi. Delavci naj delajo, toda svobodno; k delu jih ne sme nihče siliti.

Komunist Herbert Benjamin je izjavil, da so komunisti odločno proti Rooseveltovi predlogi, češ, da bi bil z njo uveden sistem prisiljenega dela. Istčasno je zahteval zavarovanje proti nezaposlenosti in izplačanje bonusa.

ALBANY, N. Y., 24. marca. — Governor Lehman je danes objavil vsebino svoje predloge, koje namen je kontrolirati prodajo dobrega piva. Kontrola bo izvajala posebna komisija. Pet članov te komisije bo imenoval governor, štiri člane pa odvetniška zbornica, zveza zdravnikov, strokovna zveza in trgovska zbornica. Tej komisiji bodo podrejene razne lokalne kontrolne oblasti.

Pivo se ne bo smelo prodajati v salonih oziroma za baro. Prodaja piva bo dovoljena le v hotelih, restavracijah, klubih in takozvanih "beer-gardens", ki bodo morali plačati na leto po dvesto dolarjev davka. Grocerji in lekarnarji bodo smeli prodajati pivo v steklenicah, toda v takih lokalih se ga ne bo smelo piti. V tem slučaju bo znašal davek sto dolarjev. Pivovarji bodo morali plačati na leto \$2500 državnega davka, prodajalci na debelo pa \$1200.

WASHINGTON, D. C., 24. marca. — Dosti kočljivih vprašanj, ki so v zvezi z prodajo dobrega piva, je bilo že rešenih, dosti jih pa še vedno čaka rešitve.

Tako je bilo naprimer odločeno, da bo dovolje-

Anglija je posvarila Sovjetsko Unijo

POLJSKA HOČE OBDRŽATI KORIDOR

Poljska je odločna, da se tudi bojuje za koridor. Paderewski je bil predsednikov gost.

Washington, D. C., 24. marca. Slaven poljski virtuoz na klavir Ignacij Jan Paderewski je bil gost v Beli hiši. Ravno ob istem času sta nemški predsednik Hindenburg in kancelar Hitler podala svojo izjavo, da bosta končala poljski koridor.

Paderewski ne odobrava dogodkov v srednji Evropi. Tudi ne dolži Nemčije, da je kdaj razdelila Poljsko. Prusija, Avstrija in Rusija so uničile Poljsko in so vzle to, kar sedaj predstavlja poljski koridor.

Paderewski je rekel: — Vojne nikakor ne maramo. Vsak Poljak se zavzema za mir. Potrebujemo ga bolj kot kaka druga država. Če pa nam bo vojna na nak način vsiljena, se bomo bojevali.

— Nikdar ne bomo dovolili, da bi se ponovil čin Friderika Velikega, da bi bilo Poljski odvzeto ozemlje, ki je last poljskega naroda.

— Koridor je popolnoma pravična poljska last. Poleg tega je tudi naše edino pristanišče. O tem ni nikakega govora, kajti brez koridora je Poljska zlomljena in sužnja.

MATSUOKA JE PRIŠEL V NEW YORK

Youske Matsuoka in pet članov japonske delegacije na zborovanju Lige narodov je prišlo v New York s parnikom "Leviathan".

Matsuoka je pred nekaj tedni vodil japonsko delegacijo iz zbornice Lige narodov, ker je obsodila Japonsko zaradi vojnih operacij v Mandžuriji.

Politijski komisar je poslal v pristanišče močan oddelek policistov z detektivi. Bilo jih je 148. Policija je preiskala 50 Kitajcev in 15 Japoncev, ki so stali na ulici pred pomolom.

Matsuoka je s svojim spremstvom bil prepeljan v hotel Pierre, kjer bo ostal štiri dni. Pozneje bo Matsuoka odpotoval v Washington, kjer se bo sestel s predsednikom Rooseveltom, predno odpotuje iz San Francisco na Japonsko.

no po 6. aprilu prodajati dobro pivo na ameriških ladjah.

Pivo v steklenicah bo mogoče pošiljati tudi po pošti, toda ne v suhe države.

Časopisi, ki so tiskani v mokrih državah ter vsebujejo oglase za pivo, se bodo smeli pošiljati v suhe države.

Dr. James M. Doran, načelnik ameriškega urada za alkohol, je izračunal, da bo mogoče kupiti pošten kozarec piva za pet centov. Stroški za ječmen in hmelj so nižji kot so bili pred prohibicijo, davek je nižji in tudi plače so nižje.

Demokrat Lea iz Californije je rekel, da bo prihodnji teden vložil predlogo, s katero naj se dovoli prodajo vina, ki bo vsebovalo deset odstotkov alkohola.

SAMOMOR KAZNENCA

Kaznjenec je bil pobegnil iz ječe. — S seboj je vedno nosil strup. — V celici se je zastrupil.

Butte, Mont., 23. marca. — Majhna stekleničica strupa, katero je nosil s seboj petnajst let, je dosegla svoj smoter.

Bushnell, ki je čakal, da ga izroče mičiganskim oblastim, je bil najden mrtev v svoji celici. Pismo, ki je bilo najdeno v njegovi nogavici, je razodelo, da je izvršil samomor s strupom.

Leta 1911 je bil Bushnell zaradi napada obsojen v ječo in je v juniju leta 1918 pobegnil iz ječe. Kmalu nato so našli trupli Vaiden Bordnerja in Mrs. Tilje Jenkins v gostem grmovju. Sum je takoj padel na Bushnello.

Po svojem begu se je nastanil blizu Butte ter delal nekaj časa v rudniku. Tam se je ločil od svoje prve 70 let stare žene ter se poročil z Billie Watson, ki je izjavila, da o preteklosti svojega moža ni vedela ničesar, dokler ni bil aretiran. Rekla pa je, da je vedno nosil s seboj steklenico strupa, češ, da je to zdravilo za glavobol.

PAPEŽ NE BO STOPIV V LIGO

Vatikan, 24. marca. — Nek visok prelaz je rekel, da za Vatikan ni mogoče, da bi papeževa država postala članica Lige narodov.

— Papež v svojem vzvišenem dostojanstvu se ne more ponižati, da bi Vatikan postal član Lige narodov, — je rekel prelaz, — kajti s tem bi se vmešal v spore in prepire različnih narodov.

Dunajski kardinal Innitzer je priporočal Vatikanu, da pristopi k Ligi narodov.

PIVOVARNE BODO IZDALE VELIKANSKE SVOTE

Prihodnje štiri mesece bodo pivovarne v Združenih državah izdale za nove naprave in za popravilo starih nad \$60.000.000. Samo pivovarne v vzhodnih državah bodo izdale \$58.000.000.

V tej vsoti pa niso vključeni izdatki za popravilo poslopij, temveč samo za notranje naprave, ki pridejo v poštev izključno pri izdelovanju piva.

KITAJCI SE HRABRO BRANIJO

Kitajci so napadli Japonce pri Nakamuras vratih v kitajskem zidu. Japonci so poslali v boj aeroplane.

Činčow, Mandžurija, 23. marca. — 3000 kitajskih vojakov je naskočilo japonske postojanke pri Nakamuras vratih v kitajskem zidu.

Japonci so z močno armado napravili protinapad in vnel se je najbolj vroč boj v zadnjih tednih. Japonci so poslali veliko število aeroplanov, da bi odbili kitajski napad.

Tokio, Japonska, 23. marca. — Najvišji vojaški svetovalec, maršal prine Kotohito je predlagal cesarju Hirohito, da bi bila reorganizirana armada, ki je pogoltna Kitajce iz Džehola.

Prine je predložil cesarju svoj predlog, ko je generalni štab armade sklenil, da bo armada odločno pričela protirati proti armadi kitajskega vrhovnega poveljnika generala Čang Kaj-Seka ob kitajskem zidu.

List "Niči-Niči" pravi, da je zunanji minister grof Učida sporočil japonskemu poslaniku v Berlinu, da naj preskrbi, da nemško časopisje preneha pisati, da bo Nemčija zahtevala, da se Japonci vzame mandat nad bivšimi nemškimi otoki.

MANJ NESREČ V RUDNIKIH

Helena, Mont., 24. marca. — Rudarska industrija more zaznamovati v letu 1931 štiri odstotke manj nesreč kot pa v letu 1930. Rudniki v državi Montana, katerih obratuje 79, so naznanili 153 nesreč v rolih.

PARAGVAJCI POROČAJO O ZMAGI

Asuncion, Paragvaj, 24. marca. Paragvajci so odbili bolivijski napad v Gondra okraju v Gran Chaco. Napad je bil odbit po zelo vročem boju.

BIVŠI POSLANIK EDGE V SOFIJI

Sofija, Bolgarska, 24. marca. — Danes je dospel sem v spremstvu svoje žene iz Istanbulu Walter E. Edge, bivši ameriški poslanik v Parizu. Kralj Boris ga je sprejel v avdijenci. V soboto bo odpotoval v Beograd.

PEIPING V SENCI VOJNE

Peiping, Kitajska, 24. marca. Po poročilih zunanjega ministrstva je doseglo število prebivalstva Peipinga najvišjo točko v svoji zgodovini. V Peipingu je sedaj okoli 1.410.000 prebivalcev.

Ta naraščaj pa se ne more pripisovati ugodnih delavskim razmeram v mestu, temveč dogodom v Mandžuriji. Trgovci in drugi so v velikem številu pribegli iz Mandžurije skozi kitajski zid v Peiping. Moško prebivalstvo zelo presega žensko prebivalstvo.

V mestu je 2847 tujecev. Štastika tudi kaže, da ima Peiping 68 tujih cerkva, 116 bolnišnic, 980 šol, 1892 templjev in 6 kaznilnic.

ANGLIJA ZAHTEVA, NAJRUSIJA TAKOJ IZPUSTI ARETIRANCE

LONDON, Anglija, 24. marca. — Angleška vlada je naročila svojemu poslaniku v Moskvi, Sir Esmond Ovey, da zahteva pri sovjetski vladi, da takoj brezpogojno in brez sodnijske obravnave izpusti štiri angleške podanike, ki so zaprti pod obdolžbo, da so pokvarili stroje v neki tovarni.

Vlada celo razmišlja o tem, ako bi prekinila diplomatske zveze z Rusijo. Pogajanja za angleško-rusko trgovino so bila že prekinjena.

Moskva, Rusija, 23. marca. — Angleški uslužbenec pri Metropolitan-Vickers Electrical Company, ki se nahajajo že skoro dva tedna v zaporu, so po zahtevi tajne policije od neke tuje države sprejeli veliko odkupnino za pokvarjenje strojev.

Glavni državni pravdnik Andrej Višinsky je podal tozadevno izjavo časnikarskemu poročevalcu lista "Izvestja" kjer bo tudi njegoma izjava objavljena.

Višinsky je odločno zanikal, da bi bila policija pretepla aretirance, da so vsled tega priznali svoj zločin. Ta vest je bila razširjena v tujih državah v namenu škodovati ugledu sovjetske Rusije.

London, Anglija, 23. marca. — V vladnih krogih je razširjena govorica, da bo mogoče Anglija napovedala bojkot ruskega blaga po 17. aprilu, ko preneha trgovska pogodba med obema državama, ako se ugodno ne reši zadeva angleških podanikov, ki so zaprti v Rusiji. Angleška vlada pravi, da je nič drugega ne more zadovoljiti, kot da so takoj izpuščeni brez vsake sodnijske obravnave.

Sovjetski poslanik je sporočil, da je javni obtožitelj v Moskvi pristal nato, da proti varščini izpusti W. H. Thorntona, John Cushny in Gregorija, ki so vsi bili zaposleni pri Metropolitan-Vickers Electric Company. Trije drugi uslužbeneci družbe in več Rusov je bilo zopet aretiranih v Moskvi in Leningradu.

Metropolitan-Vickers Company je morala položiti za Thorntona 25.000 rubljev varščine, za Gregorija in Cushnyja pa po 15.000 rubljev.

NAJVEČJI DALJNOGLED

Pasadena, Cal., 24. marca. — Sedaj postavljajo stroje, ki bodo brusili velikansko stekleno lečo za daljnogled, s katerim bodo mogli astronomi videti več milijonov milj dalje kot kdaj prej.

Steklena leča bo merila v premeru 200 palev. Do sedaj je največja steklena leča v Wilsonovem observatoriju na Mount Wilson in ima premer 100 palev.

Astronomi z velikim zanimanjem pričakujejo ta daljnogled, ki jim bo omogočil, da bodo natančneje proučili skrivnostni hitrosti solnčne svetlobe, ki ima 186.284 milj hitrosti na sekundo. Svetloba nekaterih zvezd bi potrebovala 300.000.000 let, da bi dosegla zemljo.

Ali je kje konec meglene ceste ali zvezdnega sistema? Ali se vse mir razteza na tak način, da bo mogoče kaj uničil ves zvezdni svet? To so vprašanja, katera upajo astronomi razrešiti z novim daljnogledom.

Velika steklena leča bo izdelana na vzhodu Združenih držav in bo prepeljana v Californijo skozi Panamski kanal.

FAŠISTIČNA PARADA V RIMU

Za obletnico so fašisti vprizorili veliko parad. — Sprejel je vdove in jim izrazil svoje sožalje.

Rim, Italija, 24. marca. — Ministrski predsednik Benito Mussolini je sprejel poklon velike armade črnosrajčnikov, ki so se zbrali v Rimu, da proslavijo štirinajstletnico ustanovitve fašizma.

Rim si je nadel svečano zunanjost, da proslavi to obletnico. Godbe so igrale močnejše korčnice in na tisoče ljudi je stalo po balkonih in pri oknih ter gledalo fašistovsko parad.

Mussolini je mnogo dodal k svečanostim, ko je sprejel vdove padlih fašistov in vojakov svetovne vojne.

Velika skupina fašistov, ki so bili pred štirinajstimi leti priča ustanovitve fašizma in na tisoce novih fašistov je prišlo iz vsega krajev Italije, zlasti iz Milana v Rim.

Z godbami in fašistovskimi zastavami so korakali pred razstavno palačo ter so se pozneje zbrali na Piazza Venezia, kjer je Mussolinijev urad.

Ko so se fašisti zbirali na Piazza Venezia, je Mussolini z vsemi fašistovskimi odlikovanji in znaki sprejel vdove umrlih fašistov in vojakov, ki so padli v vojni. Fašistovska skupina je predstavljala vse skupine, od mladeniške skupine do vojaške sile.

Svečanost je bila zaključena z otvoritvijo kapelice v spomin padlim vojakom na Verano pokopališču.

MELLON JE ZOPET PRIVATNIK

S parnikom "Leviathan" se je vrnil v Združene države 78-letni Andrew Mellon, ki je bil zadnji čas ameriški poslanik v Londonu. Časniškim poročevalcem je rekel, da se bo umaknil v privatno življenje. S politiko noče imeti nobenega opravka več.

Predno je bil imenovan za poslanika, je bil zvezni zakladničar.

BANKIR USTRELIL BANČNEGA REVIZORJA

Headrick, Okla., 24. marca. — Zatem ko je bančni revizor W. C. Earnes telefoniral bančnemu komisarju Barnettu in ga prosil, naj zapre tukajšnjo Citizens State Bank, ga je predsednik banke J. C. Brick ustrelil. Brocka so takoj nato aretirali.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

SILVA TRDINA:

KLOP POD JASMINOM

Zima je. Ana se v svoji sobi ključa nad delom.

A tuptam pogleda skozi okno snežinke, kako vrtinčasto padajo na vrh.

Naj so zmirom enake zime pri njej: v sobi delo, pred oknom pa snežinke, ki vrtinčasto padajo na vrh.

Le poredkem sname plašč, z natakne rokavice in stopi tih dvostop korakov do parka. Breze so gole, tulipanova drevo, gaber in vrbe, klop pod jasminom je pokrita s snegom.

Počasi usmeri korake zopet proti domu.

Samo ob večerih, ko spusti zavese pri oknu in zastre ostrih luči, včasih pozvoni. Nekateri se zmirom prihajajo po ljubezen.

Tom, Karlo, Fred, Treza, Jara že dolga n' bilo.

Nerodno obešajo mokre plašče brez postelino stranico, stopijo dva — trikrat čez sobo, si pri peči ogrejejo zmurle roke, sedejo nato k mizi ob steni ali na posteljo v kotu in govorijo.

Ana posluša. Moj Bog, si misli, vsak človek je vreden majhne ljubezni, zakaj bi ne poslušala...

Toma posluša. Karlo, Fredo, Trezo. Sta praznih površnosti, sto drobni zaviesti, sto bežnih krivic. Poslušaj, odgovarja, razume, opravičuje in odpušča.

Včasih bi zavpila pod svojim grehom.

Skoro tako je kakor v izpovednici. Napol temno, majhna rešetka med njimi, mnogo zgodb, kesov, odveč in pokor. Ljubezni pa malo ali nič. In najtežji greh.

Pravijo, da je Jara umrl.

Oni večer pomladi, ko je Ana odšla na potovanje, da si je v parku na klopi pod jasminom prežal žilo.

Res ga Ana ed povratka ni videla. Pa tudi druga leta ga čez zimo ni bilo. Tako se je bila navadila te hrupne samote, da ji je včasih prišlo, kakor da so pomrli vsi ljudje. Še ti, ki so večer za večerom prihajali po ljubezen.

Samo pomladi vsako leto, ko so se kresnice zasvetile izmed vej, je prišel, da sta šla skozi park.

Na klopi pod jasminom jo je prvič poljubil.

PREHLAVI doredejo do PLJUČNICE

Preprečite prehlade z rednim čiščenjem svojega črevesja. Odvajanje naj bo redno, odstranite strupene zastojke! Pijte TRINERJEVO GRENSKO VINO

Tom, Karlo, Fred in Treza bodo km. pomladi svojo pot. Tedaj drži toliko cest v življenje. Breze zazele, tulipanova drevo, gaber in vrbe. Klop pod jasminom vabi.

Oni večer pred njenim odhodom sta sedela tam. Kresnice ji je naložil za krono v lase.

Potem pa mu je povedala svoj greh in v temi ni videla, kako mu je prebledelo lice.

Drugi večer nato, pravijo, je šel. Na klop pod jasminom.

Ko se je Ana vrnila, se je bil jasmin že davno sesul.

Pravili so ji takoj, pa ni verjela.

Se zmirom ne verjame.

Zdaj je zima. In klop pod jasminom je pokrita s snegom. Zdaj je kakor da so pomrli vsi ljudje.

V svoji sobi se ključ nad deblom. Pozimi ga ni nikoli bilo.

Pozim je zmirom bilo le delo, pred oknom snežinke in ob večerih tisti, ki nikoli niso vedeli, kaj je ljubezen.

Čez nekaj mesecev pa se bo jasmin razvel in kresnice se bodo zasvetile izmed vej.

VOJAŠKI BEGUNEC USTRELIL DVA OROŽNIKA

V gozdu na planini Banč blizu Velehrada na Čehoslovaškem se je odigrala krvava tragedija. Vojaki begunec František Ondraš, ki ima na vesti tudi več tatvin, se je klatil in skrival po gozdovih že tri leta in oblasti so ga zamašile. Preživljal se je s tatvinami, končno so pa orožniki zvedeli, kje se skriva in odšli so ga čekat. Orožniki postaja v Velehradu je bila obveščena, da se skriva Ondraš v polni vili odvetnika dr. Tomanka v samotni dolini sredi gozdov. Stražmojstra Sitek in Svoboda sta odšla zvečer v dolino. Gozdar Reznicek in šest fantov iz bližnje vasi se je orožnikom ponudilo, da bi ju spremlili, toda stražmojster Sitek je pomno odločil.

V temni noči sta orožnika zasledovala vojaškega begunec in kaj se je v samotni dolini zgodilo, ne bo najbrž nikoli znano. Blizu vile lesena baraka, kjer ima gozdar posteljo, poč in mizico. In v tej baraki se je ba Ondraš skrival. Zgodaj zjutraj je šel gozdar pogledat v vilo, če sta orožnika begunec že prišla. Toda v vili in okrog nje je bilo vse tiho. Gozdar je stopil k vili, in ves prestrašen zagledal pred odprtimi vrati na tleh mrtvega stražmojstra Svobodo. Skočil je v vilo, kjer je sedel v kotu povešene glave drugi stražmojster in tudi on je bil mrtel. Oba sta bila še topla. Bilo je jasno, da je bil umor pravkar izvršen. Oba orožnika sta bila ustreljena.

Gozdar je hitel na vso moč v bližnjo vas, od koder so obvestili orožniško postajo v Velehradu. — Kmalu je prispela močna orožniška patrulja s sodno komisijo. Pregled trupel je pokazal, da je bil stražmojster Sitek ustreljen iz neposredne bližine v prsa, tako da mu je krogla prebila glavno žilo.

Drugi stražmojster je bil pa ustreljen od zgoraj, tako da mu je šla krogla skozi brado v prsa. Poleg tega je imel na levem rokavu prestreljeno bluzo. Sitek, ki je bil značen izredno pogumen orožnik, je najbrž stopil v vilo, da bi se prepiral, ali je begunec v nji. Ker je pa bilo vse tiho, je mislil, da Ondraš spi, stopil je k postelji, da bi ga zbudil in aretiral. Pa je že počel strel in orožnik se je zgrudil mrtel kraj postelje. Drugi orožnik je stal zunaj in je na strel takoj odgovoril s strelom, pa v temi ni zadel. Najbrž se je sklonil in skočil v vilo tovarišu na pomoč, pa je počel drugi strel in tudi on se je smrtno zadet zgrudil. Morilec je streljal z revolverjem, po zločinu je pa vzel s seboj orožniško karabinko in pobegnil.

Ustreljena orožnika sta bila med prebivalstvom zelo priljubljena. Sitek je bil star 46 let, oženjen, brez otrok. Svoboda pa 37 let in je bil šele 3 mesece oženjen. Za ubožnim zločincem je bila takoj poslana močna orožniška patrulja, ki bo pa težko kaj opravila, kajti Ondraš je je popihal daleč v gozdove, kjer se bo najbrž še dolgo skrival.

Znižanje plač v Mass.

Boston, Mass., 23. marec. — V poslanski zbornici zakonodaje je bil sprejet predlog, naj se zniža vsom državnim uslužbencem plače za deset odstotkov.

NAPRODAJ 100 AKROV FARMA

60 akrov v ravnini za obdelati, ostalo šuma in pašnik. Poslopja v najboljšem stanju. Za podrobnosti pišite na: — Peter Stenovec, R. D. 2, Hartwick, N. Y. (2x 24&25)

ZAKAJ PRODIRAJO JAPONCI NA KITAJSKO OZEMLJE

Sovjetska Rusija je zavzela ogromno ozemlje kitajske Mongolije deloma z holševiziranjem, deloma z vojaškim operacijai, na da bi bila Evropa kaj opazila, tako da i sedanja meja pomaknjena daleč proti jugu, približno s 50. na 40. meridian, na katerem leži Peking. Če pomislimo, da gre skozi krog, ki ga tvori od treh strani ruska meja, ruska železnica od Mančure preko Harbina do Vladivostoka in da je bila krajina ob tej železnici že do japonskega vpada prežeta holševizma, ki se je kaj lahko širil med nezavednim in do kosti izmozganim knecem prebivalstvom, pridemo do zaključka, da bi bila tudi Mandžurija najbrže prej ali slej prišla v roke Rusije.

Dejanske razmere na dveh nasproti si ležečih koncih Mandžurije pričujejo, da je ta zaključek pravilen. V krajini Barga ob sibirski meji prebivajo mongolski Burjati, ki so prijatelji s sibirskimi, bolševiško orientiranimi Burjati, in ti so podpirali Rusijo proti Kitajski. Vzhodnem delu Mandžurije so pa naseljeni korejski komunisti, ki jih Japonska ni trpela na Koreji in ki je njihovenmu, po sovjetskimi agentih inspiriranemu delovanju, napravila konec šele japonska armada. Ti dve komunistični središči sta se bolj zavezali ostali del krog, ki je stiskal Mandžurijo kot bodoči plen sovjetske Rusije.

Po vojni leta 1901—1905 je bilo to ozemlje razdeljeno na dve interesni sferi, na severu je prevladovali ruski, na jugu pa japonski vpliv. Od takrat so pritiskali v Mandžurijo iz severne Kitajske izseljenci v velikih množicah, da jih je zdaj tam okrog 30 milijonov in to je najboljši dokaz, da so se pod japonskim protektoratom razmnožili zelo zboljšali. Kitajci se namreč nikoli ne selijo v deželo, kjer bi jim pretila nevarnost. Boljševiški nalet je šel za tem, da spravi svoj vpliv vso Mandžurijo, tako da bi dobili Kitajsko v svoje klase. Šele nastop Japonske v Mandžuriji je ustavil to dobro premišljeno in pripravljen prodiranje.

Japonska je v stiku z zapadom šele od svojega prebojenja l. 1853. Ni čudno, da v kratki dobi 80 let se ni zavrgla vse svoje zgodovinske in verske tradicije ter se ne misli na način evropskih narodov. Ali se more tako hitro izpremeniti mišljenje naroda s kulturo, segajočo daleč nazaj v čase pred Kristusom? Moderna Japonska prevzema zelo hitro samo tehnični napredek zapada, njen duhovni razvoj gre pa zelo počasi. In tu tiči glavni vzrok spora Japonske z Društvom narodov.

Toda vrnimo se k stvari. Na severu in severozapadu je Kitajsko brez moči proti ofenzivi ruskega bolševizma. Ob južni meji, tako zvan znanjini Mongoliji, ki je popolnoma sovjetska, se vleče pas nranje Mongolije, ki je še kitajska in čije vzhodni del meji na Džehol. Kar se tiče notranje Kitajske, je komunizem najbolj razširjen na prostornem ozemlju med francosko Indokino in reko Yagte in sega tja do morja. Poedina središča komunizma so razširjena tudi severno od omenjene reke in segajo skoraj do okolice Nankinga, do sedeža kitajske vlade. V tej krajini je več važnih mest, kakor Kanton, Amoy, Šanghaj, Hangkaj in Hongkong, v katerih imajo važne interese nekatere evropske države in kjer prebivajo evropske in japonske manjšine pod zaščito vojnih ladij dotičnih držav.

V tej prastrani in nekoč bogati krajini vladajo komunistične čete, dočim nankinška vlada tu nima skoro nobene moči. Tu je okrog 100.000 vojakov, razdeljenih v 12 moderno organiziranih in oboroženih vojaških edinic pod vodstvom kitajskih generalov, ki so se šolali v vojaški akademiji v Whangpo pri Šanghaju. Poleti, ko so ceste suhe, krene ta vojska v raznih smerih proti severu, osvaja nova ozemlja, plen, veleposestva in deli zemljo med ljudi, ki jih seveda kaj lahko pridobi za take vrste "komunizem". Jeseni se pa vojska vrača na jug in na Kitajskem zavlada dozdnevni mir vsaj do spomni.

Na spoznati tudi Japonci, ki so po vsej svoji mentaliteti in po vseh svojih tradicijah zagrizeni nasprotniki komunizma. Videli so, da bo Mandžurija, ako ostane v oblasti kaotične Kitajske, prej ali slej postala plen boljševiške Rusije. — Brez dvoma je bil to spoznanje eden glavnih motivov za japonski vpad v Mandžurijo, ki dobi na ta način precej drugačno lice, kakor ga imamo navadno pred očmi.

ladi. Kmetje južne in srednje Kitajske vidijo svojo rešitev v vsakem, kor jim obeta lepša bodočnost, pa naj bodo to komunisti ali kdorkoli, kajti neprestane revolucije in visoki davki, ki jih zahteva zdaj kitajska vlada, zdaj poveljniki posadnih armad večkrat kar za več let naprej, so kmete tako ogulili, da ne morejo več živeti.

Komunizem je začel prodirati na Kitajsko kmalu po vojni. Širili se je začel zlasti med nacionalističnimi študenti, ki so se zgrajali nad delobami mirovni pogojev. Kanton je bil takrat središče narodnega pokreta in eudetni študentje, rezočarani nad Evropo in Ameriko, so se zatekli k sovjetski Rusiji. Tisoči kitajskih študentov so odhajali v Irkutsk, Leningrad in Moskvo, da bi se tam seznanili z načeli komunizma, ki so ga boljševiki za Kitajce posebej prikrojili in mu dali izrazito nacionalistični značaj, tako da je gospodarska stran komunizma stopila decela v ozadje.

Rusija je seveda nudila kitajskim "komunistom" vsa gnotno in moralno pomoč. Vzgalila je njihove agente v svojih šolah, jim pošljala orožje in strelivo, ustarevala na Kitajskem vojno akademijo, na kateri poučujejo sovjetski častniki, leta 1923, je pa poslala na Kitajsko Borodina, da bi organiziral komunistično šranko po vzoru ruske. Mnogo Kitajcev se pridobili komunisti z obljubami ali grožnjami in povsod so ustanovili krajevne odbore. Častnike vlade vojske so podkupovali, vojake demoralizirali in nagovarjali k uporu. Poveljniki nankinških armad so se dali za denar "premagati" ali so pa dezertirali z vojniki in orožjem vred h komunizem. Tega prevarnega delovanja v vladni vojski so se udeleževali tudi ženske, ki so jih bili čezvali komunistični agenti. Kdor se ni uklonil, je moral čutili na sebi vso težo železne pesti.

Začasnna vlada "kitajske sovjetske republike", kakor se imenuje zdaj del dežele, kjer vladajo komunisti, je bila izvoljena 7. novembra 1931 in ima svoj sedež v Sučenu v provinci Kiangsi. To mesto leži približno v prvi tretjini poti med Hongkongom in Šanghajem. Sredstva črpa ta vlada v prvi vrsti iz zemljiškega davka, ki ga morajo plačevati kmetje, če pa ni denarja, začne kratkoma ponarejati bankovce nankinške vlade, pa je stvar v redu.

Čeprav pa je kitajski komunizem le političen in je v gospodarskem in socialnem pogledu od Marxovega komunizma ravno tako oddaljen kakor na primer ameriški velekapitalizem, dela iste napake, kakor jih dela boljševiški komunizem v Rusiji. Ne zna računati s psiho mas in nasilno určuje tisočletne šege in običaje, ki so globoko ukoreninjeni v značaju naroda in tvorijo sestavni del njegove verske in socialne strukture. Tudi na Kitajskem so sovjeti proglasili vero za nekaj, kar se je že preživelo, rusijo domače oltarje, ki jih ima vsaka kitajska rodbina, uvedli so svojedno zakonsko zvezo in uničili rodbino, ki je bila doslej na Kitajskem temeljna socialna enota. Rodbine so tvorile plemena, vrhovni poglavar tel rodbin je bil pa bivši cesar. To temeljno načelo kitajskega življenja je bilo kršeno z ustanovitvijo republike, ki za ujo narod ni bil vzgojen. Kitajska je bila močna in enotna, dokler je imela cesarja, ki je v njem ljudstvo videlo svojega očeta. Odkar je pa cesarstvo odpravljeno, pada Kitajsko vedno globlje in polagoma razpada, ker nima ideje, ki bi vezala vse njeno prebivalstvo.

Komunistična vlada, katere vpliv je omejen na nekatere srednje in južne pokrajine Kitajske, se trudi na vso moč, da bi prodrla proti severu in se tako združila z ruskim komunizmom. Nankinška vlada ni dovolj močna, da bi to prodiranje ustavila.

To so spoznali tudi Japonci, ki so po vsej svoji mentaliteti in po vseh svojih tradicijah zagrizeni nasprotniki komunizma. Videli so, da bo Mandžurija, ako ostane v oblasti kaotične Kitajske, prej ali slej postala plen boljševiške Rusije. — Brez dvoma je bil to spoznanje eden glavnih motivov za japonski vpad v Mandžurijo, ki dobi na ta način precej drugačno lice, kakor ga imamo navadno pred očmi.

Pozor rojaki!

KADAR nameravate potovati v stari kraj:

KADAR hočete poslati denar v stari kraj:

KADAR potrebujete kake notarske posle —

se zaupno obrnite na nas, in postreženi boste točno in pošteno, kakor ste bili prej pri Sakserju. — Dolgoletna skušnja Vam to jamči.

Pišite po brezplačna navodila in pojasnila na

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU

FRANK SAKSER

216 West 18th Street

New York, N. Y.

I JUBAVNA TRAGEDIJA

V Veliki Bistrici pri Otmeneu se je odigrala pretresljiva ljubavna tragedija. 21-letna služkinja Vlasta Leitgebova je imela že dolga časa ljubavno razmerje s 24-letnim pekovski pomočnikom Alojzom Kolbatzo. Fant je hodil ponoči na čelo v pekarno, v nedeljo ponoči ga pa dolgo ni bilo in ker so mislili, da je zaspal, so ga šli buditi. — Stanoval je kot podnajemnik pri nekem delavcu v predmestju in v službo je hodil skozi okno, da bi gospodinja ne budila.

Delavec so našli Kolbatzo mrtvega pod oknom njegove sobe; imel je prestreljeno glavo. V sobi na postelji je pa ležala mrtva v nočni suknji njegova ljubica. Preiskava je dozvedela, da se je odigrala ponovljiva ljubavna tragedija. Kolbatza je bil me z Leitgebovo ljubavno razmerje, ki pa ni ostalo brez posledice. Toda poleg nje je imel še drugo ljubico. V nedeljo ponoči se je vrnil iz kreme domov, kamor je kmalu za njim prišla tudi Leitgebova. Kaj se je med njima zgodilo, ni znano, vse pa kaže, da je Kolbatza kakor občajno lezel skozi okno in v tistem hipu ga je Leitgebova ustrelila, potem je pa pogrnla še s bi kroglo v glavo. Oba sta bila takoj mrtva.

TRI MISIJONARKE

V Anglijo so se vrnile po osmemesečnem ujetništvu pri kitajskih roparjih tri starejše dame sestre Eva in Francesa French ter Mildred Cable, ki so bile 30 let angliške misijonarke na Kitajskem. Oznanjale so evangelij po vasei Tibeta, Mongolije in Turkestanu. Najstarejša med njimi, Cableeva, je nizke, šibke postave in ima že sive lase, tako da bi nihče ne verjel, da je prepotovala s svojimi spremljevalkami na velblodih Šri-rikrat puščavo Gobi. Ker so bile vse tri oblečene, kakor domače ženske, in ker govorijo tudi gladko jezik domaćinov, so prišle tudi tja, kamor se ni stopil noben belokozec.

Tako so bile prve ženske, ki so videle nedavno izkopane grobove 1000 Budh pri Tunh-wangu. V tem kraju severozpadne Kitajske jih je pa napadel in njel poglavar razbojnikov Ma-Chong-sing. Odvlekli so jih v oazo pušave in jih držali v ujetništvu. O svojih doživljajih med ujetništvom misijonark ne govorijo mnogo. O ropar-

skem poglavarju trdijo, da ni prehudoben, pač so pa mnogo slabši njegovi pajdaši. Življenje v ujetništvu sicer ni bilo prijetno, vendar si pa vse križe in težave potrpežljivo prenašale, dokler niso pohegnile. Same brez orožja so krenile peš skozi Turkestan proti Sibiriji, kjer so srečno dosegle železniško zvezo. Ves čas jih je spremljalo gluhoenemo mongolsko dekle, ki so jo bile pred petimi leti rešile. Z njimi je prispela sirota v Anglijo. Misijonarko ostanejo nekaj časa v Angliji, potem se pa hočejo vrniti tja, kjer so toliko pretrpele, da bi človek mislil, da jih misijonarstvo ne bo več mikalo.

OPOROKA NA KRILIH

METULJA

Lansko leto je umrl v Chicagu bivši veletrgovalec Jacques Simons, ki je zadnja leta preživel v svoji vili v precej čudaskem opremljenju. Zanimal se je samo za svojo veliko in dragoceno zbirko metuljev, v kateri so bile zastopane vse omenjene vrstne vrste. Le redko je sprejel kakšnega obiskovalca, zlasti pa ni dal nič na to da bi ga obiskovali njegovi trije nečaki, edini njegovi sorodniki, o katerih se trdi, da špekulirajo samo na njegovo smrt in zapuščino. To se je po njegovi smrti deloma izkazalo kot resnično, kajti ostvil jim je vsakemu po enega velikega metulja, dragoceno zbirko je prejel neki njegov prijatelj, vilo pa je dobilo neko dobrodelno društvo.

O kopl denarja, ki ga je moral imeti stari mož neke naloženega, je oporoška molčala in zaman so o njem povprašali razne banke. Dva izmed nečakov sta bila med tem razočaranjem tako divja, da nista hotela prevzeti niti metulja, katera bi morala dobiti po oporoki. Tri mesece pozneje pa je tretji nečak napravil čudno odkritje. Ko je svojega metulja ogledoval pod povečalnim steklom, je odkril na njegovih perutih neznanotno majhno pisavo, ki se mu je izkazala za dodatek k stricevi oporoki. Vsebovala je določbe o veliki vsoti denarja, ki je naložen tu in tu in ki ga lahko odkrileti te oporoke dobi proti temu in temu geslu. Banka mu je ta denar tudi res izplačala, a takrat sta se oglašila oba njegova brata, ki sta hotela imeti svoj delež. Stvar je prišla pred čieaske sodnike, ki se niso izrekli svoje sodbje.

Koledar l. 1933

Vsebuje poleg spisov dveh naših pisateljev Trohe in Rupnika tudi pesmi Johna Bukovinskega, opis našega "Severnega romarja" Planinška, par krasnih povesti, poučne članke iz zemljepisja, naravoslovja in zgodovine ter nešteto drugih zanimivosti.

Cena 50c

Vpoštevaajoč slabe gospodarske razmere, smo ga tiskali le omejeno število. Vemo, da boste popolnoma zadovoljni z letošnjim koledarjem in zaradi tega ne odlašajte, pač ga naročite še danes.

TEH 160 STRANI ZANIMIVEGA ČTIVA, SLIK, PO-UKA IN NASVETOV JE VREDNIH Z A VSAKEGA 50 CENTOV

Slovenic Publishing Company
216 West 18th Street
New York, N. Y.

Mali Oglasi

imajo velik uspeh

Prepričajte se!

